

Vaikų įtraukimo mažinant nelaimių riziką nuoseklus veiksmų vadovas

Turinys:

Vaikų įtraukimo į nelaimių rizikos mažinimo (NRM) veiklą nuoseklus vadovo įvadas	2
1 žingsnis. Kodėl vaikai turėtų dalyvauti mažinant nelaimių riziką?	3
2 žingsnis. Apibrėžkite savo projektą	5
3 žingsnis. Tikslinės grupės ir ekspertų įtraukimas	7
4 žingsnis. Išsiaiškinkite, ką turite daryti, kad galėtumėte dirbti su vaikais	8
5 žingsnis. Išsiaiškinkite, kokių išteklių jums reikia	10
6 žingsnis. Erdvė	12
7 žingsnis. Balsas	13
8 žingsnis. Auditorija	14
9 žingsnis. Įtaka	15
10 žingsnis. Stebėseną ir vertinimas	16

Vaikų įtraukimo į nelaimių rizikos mažinimo (NRM) veiklą nuoseklaus vadovo įvadas

Ar ketinate įtraukti vaikus į savo darbą, susijusį su nelaimių rizikos mažinimu (NRM)? Puiku! Tuomet šis vadovas skirtas jums. Šiame puslapyje pateikiamas nuoseklus vadovas, kuris palengvins jums šį darbą.

Šiame vadove pateikiama dešimt žingsnių, kurie padės jums pasirengti įtraukti vaikus ir padės jums, kai jau įtrauksite juos į darbą. Jei paspausite ant žingsnio, pamatysite išskaidymą į smulkesnes dalis. Smulkesnės dalys, vadinamos „etapais“, padeda jums mąstyti ir suskaidyti žingsnius į lengviau įveikiamas dalis. Šiuos etapus sudaro orientaciniai klausimai. Galite įsivaizduoti tuos klausimus kaip kontrolinį sąrašą, kuriame nurodyta, ką turite padaryti, kad užbaigtumėte kiekvieną žingsnį. Taip pat rasite kai kurių etapų gerosios praktikos pavyzdžių ir priemonių. Šie pavyzdžiai skirti jums padrąsinti! Jie atskleis, kaip kiti žmonės išradingai įtraukė vaikus. Priemonės padės jums atsakyti į pagrindinius klausimus.

Rekomenduojame šį vadovą skaityti iš eilės, pradedant nuo pirmojo žingsnio ir baigiant paskutiniu. Jei jau žinote atsakymus į tam tikro žingsnio pagrindinius klausimus, puiku! Pakartotinai į juos atsakyti nereikia, tačiau jie gali pasitarnauti kaip geras priminimas, kad įsitikintumėte, jog nepraleidote nieko esminio.

Prieš leisdami jums susipažinti su šiuo vadovu, norėtume pabrėžti svarbų dalyką. Kai kalbama apie vaikų dalyvavimą, labai lengva apie jį galvoti iš vadovaujančiojo asmens perspektyvos, ypač kai kalbama apie krizes ir nelaimes: suaugusieji nori įtraukti vaikus į iš anksto nustatytą temą taip, kaip jie yra nusprendę (pavyzdžiui, informuoti juos mokyklose). Norėtume, kad paprieštarautumėte šiai dogmatinei minčiai. Pabandykite apsvarstyti būdus, kaip vaikai gali bendrai kurti veiklą ir kaip vaikai gali nuspręsti, *ką* ir *kaip* jie norėtų įtraukti. Puikiai suprantame, kad skirtingose veiklose gali būti taikomas skirtingas bendro kūrimo mastas. Tačiau nepamirškite – tikras ir prasmingas dalyvavimas reiškia, kad vaikai turi būti įtraukiami nuo pat pradžių ir jiems turi būti suteikta galimybė pareikšti savo nuomonę visuose etapuose. Pagalvokite apie tai skaitydami vadovą.

Galiausiai, jei negalite atsakyti į konkretų klausimą – nesijaudinkite! Nebus jokios viktorinos. Spręskite klausimus pagal savo galimybes. Jie skirti jums padėti, kad prieš pradėdami darbą įsitikintumėte, jog viską apgalvojote.

1 žingsnis. Kodėl vaikai turėtų dalyvauti mažinant nelaimių riziką?

Aprašymas / įgyvendinimas

Pradėkime nuo to, kad įtrauksite vaikus į nelaimių rizikos mažinimą užduodami esminį klausimą: kodėl jūsų darbe svarbu, kad dalyvautų vaikai? Spręsdami šį klausimą galite manyti, kad tai jau esate darę. Tačiau nepraleiskite šio klausimo! Kad jūsų darbas būtų ilgalaikis, turite paskatinti kitus žmones suprasti vaikų dalyvavimo svarbą. Šis procesas prasideda nuo to, kad išgryninsite savo argumentus, pagrindžiančius, kodėl manote, kad tai svarbu. 1.1 etapas gali padėti jums patiems suformuluoti, kodėl tai yra svarbu.

Mūsų patarimas: užrašykite savo atsakymus paprasta kalba. Tai padės susisteminti mintis. Tiesą sakant, rekomenduojame užsirašyti viso vadovo atsakymus, bet ypač į pirmuosius klausimus.

Kitas aspektas, į kurį labai svarbu atsižvelgti jau dabar, yra vaikų dalyvavimo nelaimių rizikos mažinime tvarumas. Pernelyg dažnai dalyvavimas laikomas vienkartinio įvykiu, nors tai turėtų būti reguliari veikla. Viena iš daugelio priežasčių, kodėl dalyvavimas turėtų būti nuolatinis, yra ta, kad tai greičiausiai palengvins jūsų darbą. Lengviau valdyti rutiną nei kurti naują!

Skirkite laiko sukurti šį pagrindinį savo darbo principą atlikdami kitus žingsnius.

1.1 etapas. Apsvarstykite, kodėl vaikų dalyvavimas yra svarbus jūsų darbe, susijusiame su NRM

Orientaciniai klausimai:

Kodėl svarbu, kad vaikas dalyvautų?

Kodėl mūsų organizacija turėtų dirbti šiuo klausimu?

Koks yra geriausias jums žinomas argumentas už vaikų dalyvavimą?

1.2 etapas. Apgalvokite, kaip užtikrinti, kad jūsų organizacijoje dalyvavimas būtų tvarus

Orientaciniai klausimai:

Koks jūsų kolegų požiūris į tai, kad dalyvauja vaikai?

Kokių konkrečių veiksmų galite imtis, kad jūsų organizacijoje vaikų dalyvavimui būtų skiriama daugiau dėmesio?

Koks vaikų dalyvavimo būdas leistų užtikrinti tvarumą?

Kodėl vaikai norėtų dalyvauti ilgesnį laiką?

Pavyzdžiai:

- Šiame skyriuje „[Kodėl reikia įtraukti vaikus?](#)“ surinkome argumentus, kodėl svarbu įtraukti vaikus.
- CDP internetinė kolegija surinko keletą argumentų, kodėl svarbu įtraukti vaikus <https://cpdonline.co.uk/knowledge-base/safeguarding/child-participation/> 16 psl. Jaunimas ir sprendimų priėmėjai dalijasi kitais argumentais, kodėl svarbu, kad krizės metu dalyvautų vaikai ir jaunimas.
- Vaikų ir jaunimo dalyvavimas krizės metu. Rekomendacijos sprendimus priimantiems asmenims Šiaurės šalių regione, Šiaurės gerovės centras. <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1744885/FULLTEXT01.pdf>. 31 psl.

Priemonės, ištekliai:

- Šio šaltinio iš „Emerging Minds“ 3 žingsnyje akcentuojama tam tikra vaikų dalyvavimo nauda iš organizacijos perspektyvos. <https://emergingminds.com.au/resources/an-overview-of-child-participation-key-issues-for-organisations-and-practitioners/#the-benefits-of-child-participation>
 - Šiose gairėse, kurias BJVT užsakymu parengė „Eurochild“, pateikiama nuosekli informacija apie tai, kaip įsteigti vaikų patariamąją tarybą. Vaikų patariamoji taryba yra viena iš vaikų dalyvavimo formų, sudaranti galimybes reguliariai ir prasmingai dalyvauti. <https://childrenatrisk.cbss.org/publications/guidelines-setting-up-a-child-advisory-board-at-the-council-of-the-baltic-sea-states>
 - Kai kurios organizacijos rengia mokymus apie vaikų dalyvavimą.
-
- ESBO: Darbas su jaunimu ir dėl jaunimo – praktinės idėjos, kaip skatinti jaunimo dalyvavimą politikoje, procesuose ir programose: <https://www.osce.org/files/f/documents/8/b/540437.pdf>
 - „Gelbėkit vaikus“: Vaikų dalyvavimas priimant sprendimus: Kam, kada ir kaip tai daryti: <https://resourcecentre.savethechildren.net/document/childrens-participation-decision-making-why-do-it-when-do-it-how-do-it/>
 - „Gelbėkit vaikus“: Devyni pagrindiniai prasmingo ir etiško vaikų dalyvavimo reikalavimai: https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/basic_requirements-english-final.pdf/

2 žingsnis. Apibrėžkite savo projektą

Aprašymas, įgyvendinimas:

Tikimės, kad dabar jūsų argumentai už tai, kad vaikai dalyvautų NRM, yra aiškesni nei bet kada anksčiau.

Dabar atkreipkime dėmesį į konkretų jūsų darbą. Įsivaizduokite, kad į šį dalyvavimo procesą žvelgiate kaip į projektą. Pirmasis jūsų žingsnis – apgalvoti tikslus. Koks jūsų darbo tikslas? Kokiose srityse norite, kad vaikai dalyvautų? Ir apskritai, kodėl norėtumėte įtraukti vaikus?

Tai labai svarbus žingsnis! Skirkite laiko šiems klausimams, pasitarkite su kolegomis ir diskutuokite su žmonėmis, kurie dalyvaus. Tai padės ir jums, ir jūsų kolegoms išsikelti aiškius tikslus. Likusioje šio vadovo dalyje galėsite pasinaudoti gautais atsakymais, kad jūsų projektas būtų sėkmingas. Šiame etape labai svarbu apsvarstyti, kaip vaikai gali kartu kurti veiklą ir kaip vaikai gali nuspręsti, *ką* ir *kaip* jie norėtų įtraukti.

Jei manote, kad turite labai aiškią idėją dėl tikslų ir kad jau aptarėte šias temas, galite pereiti prie 3 žingsnio.

2.1 etapas. Apibrėžkite darbo tikslus

Orientaciniai klausimai:

Kodėl į savo darbą norite įtraukti vaikus?

Ko norite pasiekti įtraukdami vaikus?

Ką norite pasiekti savo darbu?

Kokį poveikį norėtumėte matyti?

2.2 etapas. Užtikrinkite (bent jau *patyrinėkite*) vaikų iniciuotą dalyvavimą

Orientaciniai klausimai:

Kaip vaikai gali priimti sprendimus arba dalyvauti sprendimų priėmimo procese?

Kaip vaikai gali pareikšti savo nuomonę dėl temų, kuriose jie norėtų dalyvauti?

Kaip vaikai gali kartu kurti veiklą? (Bendras kūrimas yra svarbiausias dalykas siekiant, kad dalyvavimas būtų prasmingas!)

Kokią naudą vaikai gaus dalyvaudami veikloje?

Ką norėtumėte, kad vaikai, vertindami savo dalyvavimą, prisimintų?

Nepamirškite, kad yra daugybė būdų, kaip vaikai gali prisidėti prie dalyvavimo. Viena vertus, jūsų darbe gali būti (ne visada) įmanoma, kad vaikai iniciuotų ar vadovautų dalyvavimui.

Tačiau užtikrinti, kad neatsidurtumėte priešingame spektro gale, visada įmanoma.

2.3 etapas. Apsvarstykite įvairias dalyvavimo savo darbe formas ir (arba) struktūras

Orientaciniai klausimai:

Kokiais būdais vaikai gali dalyvauti jūsų darbe?

Kokia forma vaikams geriausia prisidėti?

Ar veikla bus vykdoma internetu, ar susitikus asmeniškai?

Kokiose nelaimių rizikos mažinimo temose norėtumėte, kad vaikai dalyvautų?

Kodėl svarbu, kad vaikai sužinotų apie šias konkrečias nelaimių rizikos mažinimo temas?

Pavyzdys:

- Suomija. Vaikai dalyvauja savanoriškose ugniagesių komandose (Valtteri Tervala)
-

Priemonės, ištekliai:

- Atsakymų į šiuos klausimus pavyzdžiai
- Roger Hart „The ladder of child participation“, UNICEF
https://www.unicef.ca/sites/default/files/imce_uploads/UTILITY%20NAV/TEACHERS/DOCS/GC/levels_of_child_participation.pdf
- „So you want to consult with children? A toolkit of good practice“, „Gelbėkit vaikus“
https://inee.org/sites/default/files/resources/So_You_Want_to_Consult_With_Children_final.pdf
- „Gelbėkit vaikus“, „Children’s participation in decision-making: Why do it, When to do it, How to do it“:
<https://resourcecentre.savethechildren.net/document/childrens-participation-decision-making-why-do-it-when-do-it-how-do-it/>

3 žingsnis. Tikslinės grupės ir ekspertų įtraukimas

Aprašymas, įgyvendinimas:

Turite savo tikslus, numanote temas ir planą, kaip norėtumėte, kad vaikai dalyvautų jūsų darbe. Tai puiku! Jau nuėjote ilgą kelią.

Kitas žingsnis – nustatyti tikslinę grupę, su kuria dirbsite. Kalbant apie šį darbą, taip pat galite pradėti ieškoti organizacijų, kurios dirba su vaikais. Jos gali būti jums labai naudingos.

3.1 etapas. Pasirinkite tikslinę grupę, kuriai dalyvavimas bus naudingas

Orientaciniai klausimai:

Kuriai vaikų grupei dalyvavimas jūsų darbe gali būti naudingiausias?

Kokie vaikai (kokio amžiaus, iš kokios gyvenamosios vietos ir kt.) gali padėti jums pasiekti jūsų tikslą?

Kaip, kiek tai įmanoma, galite užtikrinti, kad vaikų grupė būtų įtrauki (skirtingos lyties, amžiaus, išsilavinimo, negalios ar kultūros)?

Ar tikslinė grupė nori dalyvauti (savanoriškai) ir mano, kad dalyvavimas jiems aktualus?

Ar paklausėte tikslinės grupės apie jų lūkesčius ir atitinkamai pasiruošėte?

3.2 etapas. Pasidomėkite, kas jau dirba su vaikais, ir suraskite kitų žmonių, galinčių jums padėti

Orientaciniai klausimai:

Kas dar, įskaitant kitus ekspertus ir organizacijas, dirba su tokiomis vaikų grupėmis?

Ar yra organizacijų ar asmenų, turinčių patirties vaikų dalyvavimo srityje, į kuriuos galima kreiptis?

Ar mano projektas gali būti susietas su jų darbu? Jei taip, – kaip?

Kokias žinias ar išteklius jie gali skirti jūsų darbui?

Ar jie gali padėti jums užmegzti ryšį su jūsų tiksline grupe?

Pavyzdžiai:

- Švedija – Fryshuset „Vi behövs“: <https://fryshuset.se/verksamhet/vi-behovs>
- Švedija – „Pamoja Girls“: <https://www.pamojagirls.org/>
- Lenkija – Švietimo įstaigos ir (arba) klasės: <https://www.gov.pl/web/kgpsp/wykaz-sal-edukacyjnych>

Priemonės, ištekliai:

4 žingsnis. Išsiaiškinkite, ką turite daryti, kad galėtumėte dirbti su vaikais

Aprašymas, įgyvendinimas:

Jau artėjate prie tikslo! Tačiau dirbant su vaikais reikia atsižvelgti į papildomus aspektus. Šis žingsnis yra ypač svarbus – norint užtikrinti, kad vaikų dalyvavimas būtų prasmingas ir saugus, reikia atsižvelgti į keletą aspektų, kurie nebūtinai yra tokie patys, kaip dirbant su suaugusiaisiais. Atidžiai apsvarstykite šiuos etapus: šio žingsnio negalima skubinti.

Atlikus šiuos tris etapus, rekomenduojame pasikonsultuoti su vaikų dalyvavimo ekspertu, kad įsitikintumėte, jog nepraleidote nieko esminio. Atminkite, kad etiško ir saugaus vaikų dalyvavimo užtikrinimas **visada turi būti jūsų svarbiausias prioritetas**.

4.1 etapas. Vaikų apsaugos užtikrinimas

Orientaciniai klausimai:

Ar veikla, kurioje dalyvautų vaikai, yra saugi?

Ar atlikote rizikos vertinimą? Kodėl ne?

Ar jūsų organizacija turi vaikų apsaugos politiką?

Kokias konkrečias vaikų apsaugos procedūras reikia parengti šiam darbui?

Kaip galite užtikrinti, kad visi dalyvaujantys suaugusieji būtų tinkamai parengti vaikų apsaugos klausimais ir būtų laikomasi procedūrų?

4.2 etapas. Išsiaiškinkite, kokios (teisinės) medžiagos reikia darbui su vaikais

Orientaciniai klausimai:

Kokia medžiaga jums reikalinga, kad galėtumėte pasiruošti amžių atitinkančioms veikloms?

Kokia yra vaikų sutikimo gavimo tvarka?

Kokia yra tėvų sutikimo gavimo tvarka?

Kaip užtikrinsite, kad būtų gauti visi reikalingi leidimai?

4.3 etapas. Užtikrinkite etišką ir prasmingą vaikų dalyvavimą

Ar žinote devynis pagrindinius reikalavimus, kad vaikų dalyvavimas būtų prasmingas ir etiškas?

Kokios procedūros yra sudėtingesnės arba kurias reikia parengti, kad būtų pasiekti devyni principai?

Ar vaikai žino, kodėl jie gali dalyvauti šiame darbe (programoje, veikloje...)?

Kokią pridėtinę vertę vaikams suteikia ši veikla?

Ar konsultavotės su ekspertais ir tikslinėmis grupėmis?

Pavyzdžiai:

- BJVT Vaikų apsaugos politika <https://childrenatrisk.cbss.org/wp-content/uploads/sites/10/2020/12/CBSS-Child-Safeguarding-Policy-2024.pdf>
- Gairės dėl vaikų nuotraukų naudojimo <https://childrenatrisk.cbss.org/wp-content/uploads/sites/10/2022/03/CBSS-Guidance-on-photos-with-Children-2022.pdf>

Priemonės, ištekliai:

- Pavyzdžiai, kaip galima atsakyti į šiuos klausimus
- Nacionalinė žiauraus elgesio su vaikais prevencijos organizacija „Kaip parengti apsaugos politiką ir procedūras“ <https://learning.nspcc.org.uk/safeguarding-child-protection/writing-a-safeguarding-policy-statement>
- Nacionalinės žiauraus elgesio su vaikais prevencijos organizacijos mokymo kursai <https://learning.nspcc.org.uk/training>
- „Gelbėkit vaikus“, JAV „What is Child Safeguarding?“ <https://www.savethechildren.org/us/what-we-do/safeguarding-children>
- „Timeout Dialogue“: <https://www.timeoutdialogue.fi/>
(konceptija, skirta specialiai jaunimui (šiuo metu kuriama)):
<https://www.dialogpaus.fi/unga/>
- Į vaikus orientuotas nelaimių rizikos mažinimas: <https://www.unicef.org/vietnam/child-centred-disaster-risk-reduction>
- Į vaikus orientuotos nelaimių rizikos mažinimo priemonės: <https://resourcecentre.savethechildren.net/document/child-centred-drr-toolkit/>
- UNICEF, pavyzdinė sutikimo forma: <https://www.unicef.org/mena/media/15151/file>
- Pagrindiniai dalykai, į kuriuos turi atsižvelgti organizacijos, dirbančios su vaikais <https://emergingminds.com.au/resources/an-overview-of-child-participation-key-issues-for-organisations-and-practitioners/#information-for-organisations>
- „Gelbėkit vaikus“ Devyni pagrindiniai prasmingo ir etiško vaikų dalyvavimo reikalavimai: https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/basic_requirements-english-final.pdf/

5 žingsnis. Išsiaiškinkite, kokių išteklių jums reikia

Aprašymas, įgyvendinimas:

Norint, kad vaikai dalyvautų turiningai, reikalingi ištekliai. Arba kitaip tariant, ištekliai yra pagrindas! Tačiau kokių išteklių jums reikės?

Atsakymas į šį klausimą, žinoma, priklausys nuo to, kokio darbo nuspręsite imtis. Čia surinkome keletą klausimų, kurie padės jums įvertinti, kokių išteklių jums reikia

Geriausias mūsų patarimas sprendžiant šį klausimą: Vertinkite realiai. Geriau iš anksto žinoti, kokių išteklių jums prireiks, nei sulaukti nemalonių staigmenų pradėjus darbą.

5.1 etapas. Finansiniai ištekliai

Orientaciniai klausimai:

Kokių finansinių išteklių jums reikės darbui atlikti? (Prašome nurodyti visas jums žinomas išlaidas, įskaitant išlaidas, susijusias su kelionėmis, susitikimais, darbuotojais, medžiagomis ir apsaugos priemonėmis).

Ar vaikams kaip nors (finansiška ar nepinigine forma) atlyginama už jų laiką ir indėlį?

Kokios kitos išlaidos gali atsirasti svarstant apie šias išlaidas? (Šiame klausime būkite nusiteikę pesimistiškai!)

Ar turite šių finansinių išteklių?

Jei ne, kaip galite pritaikyti savo planus, ką galite pakeisti, kad vis tiek prasmingai dirbtumėte su vaikais?

5.2 etapas. Žmogiškieji ištekliai

Orientaciniai klausimai:

Kiek žmonių turi dalyvauti, kad jūsų organizacijoje būtų galima užtikrinti vaikų dalyvavimą?

Kokių kompetencijų ir įgūdžių jiems reikia?

Ar jūsų organizacijoje dalyvauja kas nors, kas turi žinių ar yra oficialiai parengtas dirbti su vaikais?

Jei ne, kokie formalūs mokymai gali būti vedami ir kokios žinios įgyjamos prieš pradėdant darbą?

5.3 etapas. Laikas

Orientaciniai klausimai:

Kiek laiko jums reikia planavimui, darbui atlikti ir tolesnei veiklai?

Kiek laiko vaikai turi skirti veiklai ir kada?

Kaip galite užtikrinti, kad turėsite pakankamai laiko efektyviai planuoti ir atlikti darbą?

Tikimės, kad dabar geriau suprantate, kokių išteklių jums reikia. Jei jūsų turimi ištekliai smarkiai skiriasi nuo reikalingų išteklių ir nežinote, kaip šį skirtumą panaikinti, kreipkitės patarimo į žmogų, turintį darbo su vaikais patirties.

Pavyzdžiai

- ...

Priemonės, ištekliai:

- Pavyzdžiai, kaip galima spręsti šiuos klausimus:
- Tinklaraščio įrašas – Project Cost Estimation: How to Estimate Project Cost (Projekto išlaidų įvertinimas: Kaip įvertinti projekto išlaidas), <https://www.projectmanager.com/blog/cost-estimation-for-projects>
- Tinklaraščio įrašas – How to Estimate Project Cost in 8 Steps (Accurately) (Kaip tiksliai įvertinti projekto sąnaudas (8 žingsniai)), <https://toggl.com/blog/project-cost-estimating>
- Tinklaraščio įrašas – Time Estimation in Project Management: Tips & Techniques (Laiko vertinimas projektų valdyme: Patarimai ir metodai), <https://www.projectmanager.com/blog/time-estimation-for-project-managers>

Jei apgalvojote visus iki šiol atliktus veiksmus – puiku! Esate beveik pasiruošę pradėti.

Kiti keturi šio vadovo žingsniai pagrįsti Lundy modeliu. Prieš atlikdami kitus keturis žingsnius, apsilankykite [Lundy modelyje](#), kad įsitikintumėte, jog iš esmės jį suprantate. Lundy modelis – tai vaiko dalyvavimo modelis, kuriuo bandoma aiškiai išreikšti Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 12 straipsnio reikalavimus. 12 straipsnyje aprašoma, kad vaikai turi teisę dalyvauti sprendžiant visus juos liečiančius klausimus. Lundy modelis grindžiamas mintimi, kad norint sėkmingai įgyvendinti 12 straipsnį, reikia atsižvelgti į keturis skirtingus aspektus: erdvę, balsą, auditoriją ir įtaką.

6 žingsnis. Erdvė

Aprašymas, įgyvendinimas:

Pirmoji Lundy modelio dalis yra „Erdvė“. Kad vaikai galėtų dalyvauti NRM veikloje, jiems reikia pateikti tinkamą užduotį, apie kurią jie galėtų kalbėti, ir erdvę, kurioje jie būtų skatinami išreikšti savo nuomonę. Pagalvokite apie fizinius pastatus, lauko erdves ir (arba) susitikimus per „Zoom“. Į šią sąvoką taip pat įeina emocinė erdvė. Kai vaikai susitinka kartu dalyvauti NRM veikloje, erdvė turi būti jauki ir saugi.

Pateikiame keletą klausimų, kurie padės jums nustatyti, ką erdvė reiškia jūsų NRM kontekste. Šiais klausimais siekiama užtikrinti, kad erdvė būtų tinkama jūsų tikslinei grupei ir numatytiems tikslams. Erdvė, kurioje vaikai jaučiasi jaukiai ir saugiai, yra reikalinga etiškam ir prasmingam dalyvavimui. Taigi, labai atidžiai apsvarstykite šiuos klausimus!

6.1 etapas. Išsiaiškinkite, ką reiškia erdvė jūsų NRM kontekste

Orientaciniai klausimai:

Kokioje fizinėje erdvėje būtų lengviau dalyvauti ir siekti jūsų tikslo?

Ar galite ką nors padaryti, kad ši erdvė būtų jaukesnė ir labiau pritaikyta vaikams?

Kaip galite užtikrinti, kad ši erdvė būtų saugi ir įtraukianti? (Nepamirškite, kad nelaimės neigiamai veikia visus vaikus)

Ar yra kokių nors papildomų keblumų, susijusių su erdve, atsirandančių jums dirbant su NRM?

6.2 etapas. Išsiaiškinkite, ką jūsų tikslinei grupei reiškia erdvė jūsų NRM kontekste

Ar klausėte tikslinės grupės, kokioje erdvėje jie norėtų būti?

Kokiais skirtingais būdais jūsų tikslinė grupė gali bendrai kurti fizinę erdvę, kad jaustųsi įtraukiama?

Kaip vaikai gali priimti sprendimus arba kartu dalyvauti sprendimų priėmimo procese?

Pavyzdžiai:

Priemonės, ištekliai:

- Pavyzdys, kaip galima atsakyti į šiuos klausimus

7 žingsnis. Balsas

Aprašymas, įgyvendinimas:

Dabar jau pagalvojote apie erdvę ir apie tai, kaip sukurti jaukią aplinką, kuri skatintų dalyvauti. Tai puiku! Etiškam ir prasmingam vaikų dalyvavimui būtina palanki aplinka. Tačiau jos nepakanka – jums reikės ir kitų elementų.

„Balsas“ yra antroji Lundy modelio dalis. Balsas reiškia, kad reikia gerai apgalvoti, kokios informacijos vaikams reikia, kad jie suprastų, ką darote, ir susidarytų nuomonę apie tai. Tačiau kokios informacijos jiems reikia (pritaikytos jų brandos lygiui ir gebėjimams)? Ir ar jie žino, kaip ja remiantis išreikšti savo nuomonę? Balsas suteikia galimybę pagalvoti apie šiuos klausimus.

Parinkome keletą klausimų, kurie padės jums nustatyti, ką balsas reiškia jūsų NRM kontekste.

7.1 etapas. Išsiaiškinkite, ką reiškia balsas jūsų NRM kontekste

Orientaciniai klausimai:

Kuriais klausimais, susijusiais su jūsų darbu NRM srityje, tikslinė grupė gali prisidėti? Kokios informacijos grupei reikėtų, kad galėtų susidaryti nuomonę? Kokią medžiagą jiems turėtumėte pateikti, kad jie galėtų susidaryti nuomonę? Kokios yra kelios skirtingos galimybės vaikams išreikšti savo požiūrį / nuomonę? Ar vaikai supranta savo dalyvavimo lūkesčius, svarbą ir ribas?

7.2 etapas. Išsiaiškinkite, ką jūsų tikslinei grupei reiškia balsas jūsų NRM kontekste

Orientaciniai klausimai:

Ar klausėte tikslinės grupės, kokią jūsų darbo temą jie norėtų aptarti?

Ar paklausėte savo tikslinės grupės, kokios informacijos jiems reikia, kad galėtų susidaryti nuomonę?

Ar paklausėte vaikų, koks yra jų pageidaujamas būdas išreikšti savo nuomonę?

Kaip tikslinė grupė gali būti atsakinga už savo dalyvavimą (t. y. vadovauti diskusijoms ir priimti sprendimus)?

Pavyzdžiai:

- Į vaiką orientuotas nelaimių rizikos mažinimas
<https://www.unicef.org/vietnam/child-centred-disaster-risk-reduction>
- <https://resourcecentre.savethechildren.net/document/child-centred-drr-toolkit/> Į vaiką orientuotos NRM priemonės

Priemonės, ištekliai:

- Pavyzdys, kaip galima spręsti šiuos klausimus

8 žingsnis. Auditorija

Aprašymas, įgyvendinimas:

Trečioji Lundy modelio dalis yra „Auditorija“. Jei užtikrinote erdvę ir balsą, nuėjote ilgą kelią. Tačiau ką daryti, jei vaikai suformuoja savo nuomonę ir ją išsako, o jų niekas nesiklauso? Auditorija gali prisidėti prie to, kad toks scenarijus neįvyktų.

Auditorija – tai galimybė vaikams išsakyti savo požiūrį asmenims, turintiems pareigą išklausti. Tačiau taip pat svarbu, kad šie asmenys turėtų galimybę veikti pagal šią nuomonę. Taigi, auditorija užtikrina, kad vaikų nuomonę išklaustyti asmenys, galintys ką nors pakeisti arba priimti sprendimus tuo klausimu.

8.1 etapas. Išsiaiškinkite, ką reiškia Auditorija jūsų NRM kontekste

Orientaciniai klausimai:

Kas yra atitinkamos suinteresuotosios šalys (organizacijos viduje ir išorėje), kurios turėtų išklausti jūsų tikslinę grupę?

Kaip manote, kas turi bendrauti su jūsų tiksline grupe?

Kas priima sprendimus arba gali padėti siekti pažangos šiame darbe?

Ar jūsų auditorija supranta apie vaikų dalyvavimo svarbą? Jei ne, ar galite ką nors dėl to padaryti?

Kaip galite užtikrinti, kad jūsų auditorija aktyviai klausytųsi tikslinės grupės?

8.2 etapas. Išsiaiškinkite, ką jūsų tikslinei grupei reiškia auditorija

Orientaciniai klausimai:

Ar klausėte tikslinės grupės apie jų lūkesčius ir su kuo jie norėtų kalbėtis?

Kas, jūsų tikslinės grupės manymu, yra pagrindiniai sprendimus priimančios asmenys ir kas gali padėti jiems dirbti?

Pavyzdžiai:

- Vaikų ir jaunimo dalyvavimas krizės metu, Šiaurės šalių gerovės centras (žr. 31-36 psl.) <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1744885/FULLTEXT01.pdf>

Priemonės, ištekliai:

- Pavyzdys, kaip galima spręsti šiuos klausimus

9 žingsnis. Įtaka

Aprašymas, įgyvendinimas:

Tikimės, kad dabar jau apsvarstėte įvairius erdvės, balso ir auditorijos aspektus. Nuostabu! Liko tik viena sąvoka – įtaka. Jei žmonės, galintys daryti pokyčius, tik klausosi vaikų, bet niekada nieko nedaro, kokia to prasmė? Įtaka reiškia rimtai atsižvelgti į tai, ką sako vaikai, ir prireikus ką nors daryti. Įtaka taip pat reiškia, kad vaikai ir jaunimas turėtų būti informuojami apie tai, kaip į jų nuomonę buvo atsižvelgta sprendimų priėmimo procesuose, kuriuose jie dalyvavo. Kartais neįmanoma atsižvelgti į vaikų nuomonę. Tai visiškai normalu. Tačiau vaikams turėtų būti suteikta informacija apie tai, *kodėl* tai nebuvo įmanoma.

9.1 etapas. Išsiaiškinkite, ką reiškia įtaka jūsų NRM kontekste

Orientaciniai klausimai:

Ką reiškia „rimtai atsižvelgti į vaikų nuomonę“ jūsų darbe, susijusiame su NRM?

Ką reiškia „atsižvelgti į vaikų nuomonę“ jūsų NRM kontekste?

Ką dalyvaudami realiai gali pasiekti vaikai?

Kokių konkrečių veiksmų galite imtis, kad užtikrintumėte, jog vaikų indėlis būtų įgyvendinamas praktiškai?

9.2 etapas. Išsiaiškinkite, ką tikslinei grupei reiškia įtaka

Orientaciniai klausimai:

Ar paklausėte tikslinės grupės, ko ji nori pasiekti dalyvaudama?

Ar vaikai buvo informuoti apie tai, kaip bus atsižvelgta į jų nuomonę ir kaip į ją bus reaguojama?

Ar vaikai gavo grįžtamąjį ryšį, paaiškinantį priimtų sprendimų priežastis?

Pavyzdžiai:

Priemonės, ištekliai:

- Pavyzdys, kaip galima spręsti šiuos klausimus

10 žingsnis. Stebėseną ir vertinimas

Aprašymas, įgyvendinimas:

Jums beveik pavyko – šaunu! Tai paskutinis ir labai svarbus žingsnis. Labai lengva pamiršti svarbų vaikų įtraukimo aspektą: leisti jiems teikti atsiliepimus. Prieš pradėdami darbą turite tai suplanuoti. Priešingu atveju bus suvaržytos veiksmingo grįžtamojo ryšio galimybės.

Šis žingsnis susijęs su dviem paskutiniais Lundy modelio etapais, konkrečiai su dalimis: „Auditorija“ ir „Įtaka“. Tačiau būtina prisiminti, kad vaikai turi pateikti atsiliepimus apie jūsų atliktą darbą. Jei nuo pat pradžių pagalvosite apie tai, kaip galite gauti grįžtamąjį ryšį, tai palengvins procesą.

10.1 etapas. Atsiliepimų rinkimas

Orientaciniai klausimai:

Koks yra geriausias ir labiausiai įtraukiantis būdas rinkti atsiliepimus?

Kaip galite užtikrinti, kad vaikų balsas būtų išgirstas?

Kaip galite užtikrinti, kad vaikų atsiliepimai būtų įtraukti į jūsų darbą?

Ar klausėte vaikų apie jų pageidaujamą grįžtamojo ryšio teikimo būdą?

Pavyzdžiai:

Priemonės, ištekliai:

- Pavyzdys, kaip galima spręsti šiuos klausimus
- Vaikų ir jaunimo atsiliepimų forma:
https://hubnanog.ie/wp-content/uploads/2023/06/5611-Hub_na_nOg-Feedback-Form_individual.pdf
- „Gelbėkit vaikus“, Vaikų dalyvavimo stebėsenos ir vertinimo priemonių rinkinys,
<https://resourcecentre.savethechildren.net/collection/toolkit-monitoring-and-evaluating-childrens-participation/>
- Grįžtamojo ryšio rinkimas ir jaunimo išklausa – iššūkiai ir metodai, „Belgrave Trust“, <https://blagravetrust.org/wp-content/uploads/2015/10/LISTENING-TO-YOUNG-PEOPLE-case-studies.pdf>
- Europos Taryba – Vaikų dalyvavimo vertinimo priemonė:
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806482d9>
- „Ungas Delaktighet“: <https://nuoretjaosallisuus.fi/sv/kvalitetskriterierna-for-ungas-delaktighet/> (suomių ir švedų kalbomis)

Baigiamasis žodis

Dėkojame, kad susipažinote su šiuo vadovu! Tikimės, kad jis jums buvo naudingas. Iš mūsų pusės norėtume pasakyti tik – sėkmės jūsų darbe!

Atsakomybės ribojimas:

Šis nuoseklus vadovas buvo sukurtas 2024 m. birželio mėn. pagal projektą „Saugūs vaikai“ internetiniu formatu. Vadovas buvo išverstas į kelias kalbas. Išversti dokumentai buvo baigti rengti 2024 m. birželį, o angliška versija bus nuolat atnaujinama visą projekto įgyvendinimo laikotarpį (ir galbūt vėliau). Vertime rasite visą svarbiausią informaciją, tačiau nuo to laiko svetainėje galėjo būti pridėta papildomų išteklių ar pavyzdžių.